

8

Котифікація та територія:

Чаклуємо над моджо домашнього простору

Я впевнений, хоча це звучить як заяложена платівка, але... територія, ресурси, які на ній містяться, та право власності на неї — це найважливіші компоненти котячого моджо. Наскільки важливі? Ну, давайте так: я вже написав дві інші книги на цю тему. Як у «Котифікації»*, так і в «Котифікуйтеся, щоб удовольнитися»** акцент робився на розумінні територіальних інстинктів первісного kota, спостереженнях, як ваш кіт виражає ці інстинкти, а також створенні світу, який задовольняє ці потреби творчим, а не руйнівним способом.

А навіщо нам взагалі потрібно створювати світ для своїх котів? Коли ми продовжуємо нашу сумісну подорож від сільського життя до міського, на нас, хазяїв, лягає саме ця місія. Врахуйте, що наші власні коти мали б природну територію, яка дорівнює приблизно шість-сім кварталів міста. Утримуючи їх у приміщенні та живучи більш щільно, ми зменшуємо цю територію в багато разів. Зовнішній світ стає меншим, тоді як їхній внутрішній первісний світ залишається тим самим. Якщо цей дисбаланс не виправити, ну, з мого досвіду, трапляються погані речі. Стосунки стають суперництвом, нагнітається конкуренція за цінні ресурси. І не думайте, що я маю на увазі стосунки kota з котами; деформацію відносин зазнають всі живі істоти, що ділять простір між чотирма стінами.

* Catification: Designing a Happy and Stylish Home for Your Cat (and You!).

** Catify to Satisfy: Simple Solutions for Creating a Cat-Friendly Home.

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

Хороша новина полягає в тому, що ми можемо перемогти територіальний утиск. **Котифікація** — це мистецтво створення збагаченого середовища, прийняттого як для вас, так і для вашого kota. Котифікація вчить нас, що кожен квадратний сантиметр будинку можна ділити позитивно. Дозволити нашим котам володіти простором за допомогою розпилення запахів та набути впевненості у вертикальному світі — цього можна досягти в межах нашої особистої естетики. У цьому новому, значно обмеженому світі, який ми ділимо з нашими котами, ніхто не програє, доки ми дотримуватимемося компромісу. Якщо ми цього не робитимемо... ну тоді, як я вже сказав, існує велика вірогідність того, що погані речі відбудуться.

Всім котам потрібне місце, де їх моджо може розквітнути. І це приводить нас до...

Базовий табір — це визначена територія вашого будинку, яка є осередком території вашого kota. Це часто місце знайомства та акліматизації (для котів, які переїжджають до нового будинку), а також місце безпеки.

[Купить книгу на сайті kniga.biz.ua >>>](http://kniga.biz.ua)

Створіть базовий табір для:

- переміщення;
- реконструкції/ремонту;
- знайомства з новою твариною;
- знайомства з новим членом людської сім'ї;
- приймаючи гостей, коли у вас сором'язливий кіт;
- підготовки до надзвичайних ситуацій.

Коли у котів є базовий табір, до якого вони можуть повернутися, стрес від усіх цих подій зводиться до мінімуму.

ДЕ ВСТАНОВИТИ БАЗОВИЙ ТАБІР

Базовий табір повинен бути в кімнаті, де ви проводите час. Це соціально важливий простір, де ви можете змішати свій запах із запахом kota. Кабінети, вітальні та спальні — приклади гарного місця для базового табору. Пральня, гараж чи підвал — не найкраще місце для облаштування базового табору, оскільки це не ті кімнати, в яких ви, мабуть, хочете проводити багато часу, тож вони, мабуть, сильно вами не пахнуть.

Якщо ви заводите нового kota в будинок, де вже живуть коти, можливо, ви не захочете, щоб ваша спальня була базовим табором для нового мешканця. Адже якщо ваші коти сплять з вами, ви не захочете виганяти їх із цієї «домівки всередині домівки». Жодне місце не пахне вами так, як ваше ліжко. Можливо, ви налаштуєте своїх котів на складний початок стосунків. (Докладніше про знайомство нового мешканця з котами, які вже у вас живуть, див. у розділі 10.)

РОЗШИРЕННЯ БАЗОВОГО ТАБОРУ

У базовому таборі потрібна велика кількість дороговказів. Коли територія вашого kota розширюється, і він проводить більше часу в інших частинах будинку, потрібні додаткові дороговкази.

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

Розширення базового табору відбувається, коли ви переміщуєте дороговкази з базового табору в інші частини будинку, як спосіб познайомити свого кота з іншою частиною території.

Дороговкази й поглиначі запахів, які ви використовували в базовому таборі, тепер розширять територію вашого кота у найкращий спосіб.

Коли ваш кіт вже готовий вийти з базового табору, візьміть деякі з цих дороговказів — ліжечко, дряпку або лоток — і помістіть їх у сусідню зону. Коли ваш кіт досліджуватиме дім, ці знайомі предмети допоможуть йому відчути, що нова територія вже є «домівкою». Коли вони готові, запитаєте ви? Коти готові до розширення базового табору, коли вони явно розслаблені: їхні хвости піднято високо, їм все цікаво, вони їдять, п'ють та використовують свої поглиначі запаху. Тобто за допомогою мови тіла та поведінки інформують про готовність розширити базовий табір.

Зміна базового табору. Замініть предмети, розташовані поза межами базового табору, новими поглиначами запахів та дороговказами. Це означає, що у вашого кота завжди будуть ділянки, які пахнуть знайомим запахом і надають йому відчуття власності.

Словник котячого татуса

1. Дороговкази — це об'єкти, які підтверджують територіальну власність для вашого кота. За визначенням, дороговказ — це те, на чому ваш кіт залишив видимий знак або запах, наприклад кігтеточки, лотки й котячі ліжечка. Ми детально поговоримо про лотки, які є найважливішими дороговказами, далі в цьому розділі.
2. Поглиначі запаху — це м'які предмети, які поглинають котячий аромат, а також можуть слугувати дороговказами. Вони кажуть «Я тут живу». Об них можна тертися, їх можна дряпати або на них можна лежати. Ліжка, ковдри, килими, картонні дряпки та дерев'яні кігтеточки — це чудові поглиначі запаху.

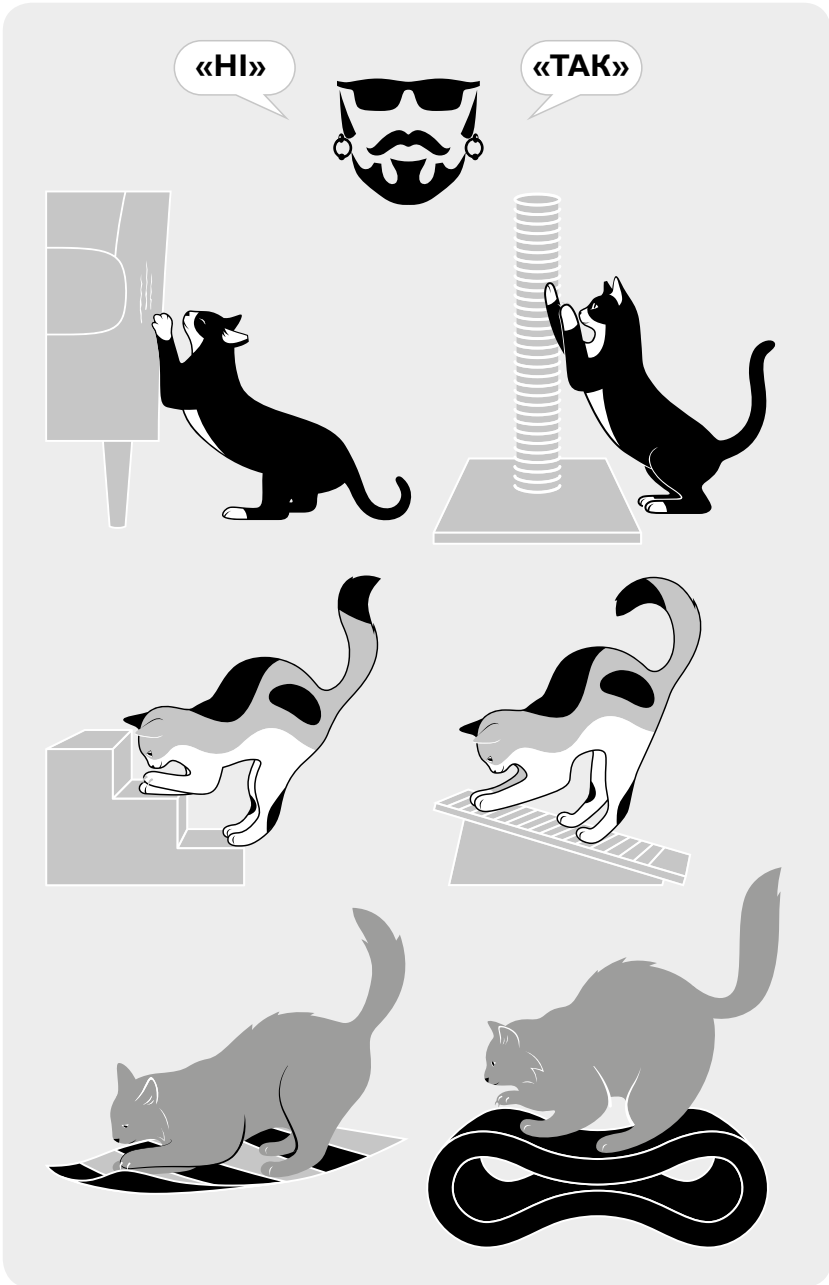
КІГТЕТОЧКА — АНАЛОГ ДОРОГОВКАЗА Й ПОГЛИНАЧА ЗАПАХУ

Я часто чую від клієнтів: «Мій кіт руйнує мій будинок». Що вони зазвичай мають на увазі: «Мій кіт дряпає меблі, але я не хотів би мати у своїй вітальні бежевий килимовий котячий будиночок». Справедливо. У багатьох випадках те, що люди сприймають як «погану» поведінку, є необхідністю для їхніх котів. Подряпини на столах і краях диванів — гарний приклад. Але для котів дряпання — це не розкіш (або патологія). Повторюйте за мною: *дряпання — це не розкіш для котів*. Це так вони розтягують м'язи спини та грудей, так займаються фізичними вправами і знімають стрес, і так вони позбавляються відмерлої кігтьової оболонки. Але для вашого kota дряпання виконує ще дві важливі функції:

1. Подряпини — доказ власності.
2. Дряпання дозволяє котам змішувати свій запах з нашим (та інших тварин).

Щоб по-справжньому зрозуміти котячий територіальний поштовх до дряпання, врахуйте також таке: ми, люди, як водиться, заповнюємо свій життєвий простір речами — матеріальними цінностями, як от меблі, твори образотворчого мистецтва, світлини, книги та подарунки. Коти зазвичай заповнюють своє життєве середовище запахом і видимими сигналами, які вони люблять підтримувати і «зберігати свіжими». Подряпини — чудовий засіб для обох цілей.

Дряпаючи різні предмети (дряпки та кігтеточки) по всьому дому, ваш кіт залишає як видимі сліди, так і запах на тканині або дереві. Подібно до того, як ви оновлюєте інтер'єр, переставляючи, міняючи або прибираючи свої прикраси, коти будуть «коригувати» свої, коли вони проходять повз. Дряпання надає їм відчуття безпеки та власності — і перетворює ці ділянки вашого помешкання на дороговкази й поглиначі запаху.

І дарма що коти хочуть дряпати й маркувати свої власні угіддя, вони ще можуть хотіти подряпати інші території... наприклад ділянки, які пахнуть... вами. Коти люблять дряпати кушетки та стільці, якими ви користуєтеся, з кількох причин, і головна з них полягає в тому, що так само, як вони створюють «груповий запах» з іншими котами, з якими вони живуть на одній території, вони, ймовірно, хочуть зробити те саме з іншими ссавцями в домашніх умовах... особливо великих, безволосих, які дають їм їжу та любов. Ваш кіт намагається змішати свій аромат з вашим, щоб продемонструвати співволодіння територією (найбільше, чим він може поділитися).

О, так: і ваш диван, зазвичай красивий і міцний, покритий дуже зручним для подряпин матеріалом і міститься в соціально значущому територіальному просторі. Але ми можемо передати всі ці функції, важливі для вашого kota, спеціальному приладдю — кігтеточці. (Див. розділ 13 для отримання додаткових пропозицій щодо впровадження дряпання в тих місцях, де ви це дозволяєте.)

У котів здебільшого є чотири ключові вимоги, про які вам потрібно знати:

1. Розташування.

Тепер, коли ви знаєте, що дряпання означає власність, подумайте, де ваш кіт любить дряпати. Кіт позначає речі, які є для нього соціально значущими — чи то дверна рама, чи ваш диван, чи килим. Тут потрібно бути готовим до компромісу.

Коли ви ховаєте кігтеточку в підсобному приміщенні, де ніхто ніколи не буває, ви забезпечуєте відсутність моджо та зруйнований диван. А оскільки подряпини означають власність, вам потрібно кілька кігтеточок, які розставлені по всьому будинку.

2. Текстура.

Коти хочуть дряпати матеріали, в які вони можуть занурити свої пазури. Зазвичай коти надають перевагу таким текстурам, як джутова мотузка, дерево, пробка, килимове покриття або картон. У деяких котів можуть бути свої специфічні вподобання, тому було б добре запропонувати їм різні варіанти і подивитися,

що їм більше до вподоби. Коли ви сумніваєтеся, дивіться на те, що вони подряпали!

3. Зверніть увагу на кут.

Спостерігайте за своїми котами, коли вони дряпають; чи віддають вони перевагу горизонтальним поверхням, таким, як ваш килим, чи вони йдуть дряпати бік дивана, який займає вертикальне положення? Або вони дряпають основу вашого ліжка? Деякі коти надають перевагу дряпанню поверхонь, розташованих під кутом, а інші люблять дряпати у всіх трьох положеннях.

4. Розмір має значення.

Хай що ви дасте подряпати своєму коту, воно має бути міцним. Коти, які дряпають вертикальні поверхні, повинні мати можливість стати на задні лапи й отримати повну розтяжку. Приладдям, що стоять окремо, потрібна широка основа — якщо вони хитатимуться, «виграє диван».

ПЛАНУВАННЯ ВАШОЇ ОСЕЛІ

Планування оселі — це процес облаштування вашого будинку для задоволення потреб усіх, хто там живе, — людей і тварин — у такий спосіб, що це сприятиме мирному співіснуванню. Ключовим є потік руху: кожен повинен мати можливість вільно і без конфліктів пересуватися територією. Ця ідея особливо корисна для домівок з дітьми та собаками, де ми використовуємо з найкращою перевагою той факт, що котам так само зручно пересуватися за вертикаллю, як і за горизонталлю. Вміння планувати світ на цій осі забезпечує комфортний рух в будинку, дозволяє нам знайти **місце впевненості** наших котів, пересунути лінії виклику (див. розділ 9) та показати їм світ з дуже позитивних позицій... все це тоді, коли вони покажуть нам, де у світі вони найбільш впевнені. Ось простий процес інтеграції проектування у вашу оселю:

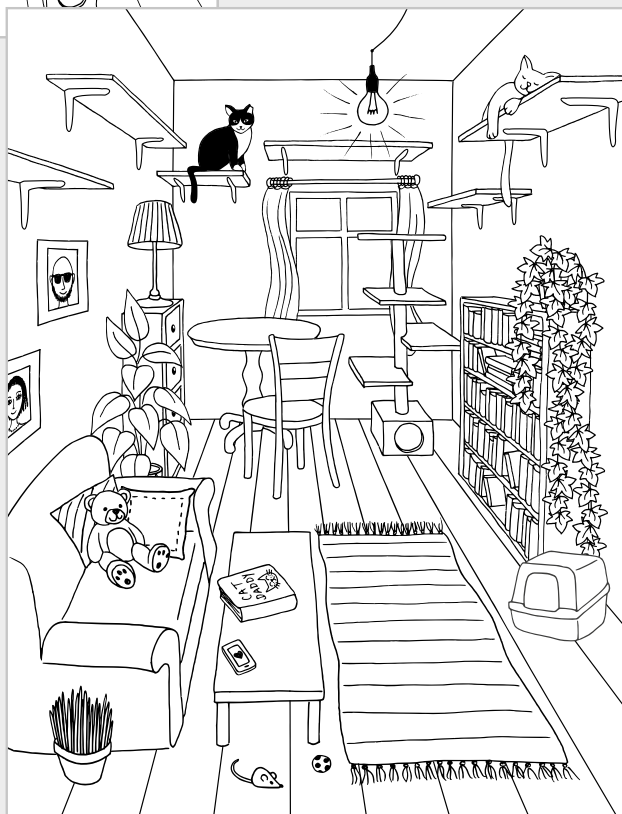
Крок перший. Оцініть поточний «ландшафт» вашої оселі.

У місті світлофори та дороговкази сприяють взаєморозумінню жителів та забезпечують оптимальний потік руху. Дивлячись на ваш

[Купить книгу на сайті kniga.biz.ua >>>](http://kniga.biz.ua)

НИ

ТАК

Купить книгу на сайте kniga.biz.ua >>>

теперішній дизайн будинку, врахуйте, наскільки ефективно протікає «рух», і спробуйте визначити будь-яку з таких проблемних областей:

Гарячі точки — це ділянки, де регулярно виникають конфлікти чи будь-які проблеми з поведінкою. Бійки, акти агресії або випорожнення поза лотком майже завжди вказують на гарячу точку. Це відбувається посеред кімнати? На вікні? У лотку? Щоб відгадати загадку проблемної поведінки, можна скористатися наочним приладдям. Скористайтеся скотчем для художників або стікерами (вони мають яскраві кольори, але не пошкодять підлогу чи килим), щоб визначити, де саме відбувається певна дія. Дуже просто — чим більше стікерів ви розмістите на точці, тим вона гарячіша (детальніше про те, як інтерпретувати отримані дані, дивіться у замітці «Карта антискарбів» на с. 271). Гарячі точки вимагають альтернатив, тож вони не є тупиками. А це веде нас до...

Зони засідок та сліпі кути — це зони конфлікту, які часто створюються через розміщення меблів, архітектурних елементів або навіть захарачення. Зони засідок можуть утворюватися поблизу предметів інтер'єру, які мають лише один вхід-вихід, наприклад лотка з кришкою або звичайного лотка, розміщеного в кінці передпокою або за пральною машиною. Зони засідок дозволяють одному коту перешкоджати проході інших в тому чи іншому напрямку, спричиняючи «пробки». Обов'язково знайдіть та усуньте зони засідок та сліпих кутів, щоб забезпечити безперешкочний потік руху.

Поради котячого татуса

Блокування схованок «під чимось»

Якщо у вас є коти, то зовсім не обов'язково, що вони постійно ховатимуться «під чимось». Зазвичай це важкодоступні місця — під диваном, стільцями та ліжком, у шафах або за плитою, — які притягують заляканого кота, як метал до магніту.

Купить книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

Щоб коти не мали доступу до таких схованок, або «печер» (див. с. 83), вам доведеться повністю перекрити доступ до них. Це можна зробити, наприклад, щільно заповнивши місця під ліжком ящиками для зберігання речей, або закривши нижню частину вашого дивана смужками з оргскла, або використавши замки для запобігання проникнення kota до шафи. Блокування «печер» примусить вашого kota пошукати своє моджо в інших частинах будинку, а не ховатися 24 години на добу. Що ще важливіше — це спонукає ВАС організувати для вашого kota «кокони», безпечні, але соціально значущі місця, де він зможе перетворитись на своє цілком впевнене у собі «я» (хоч як би це виглядало для нього). Звичайно, цей процес повинен бути ретельно продуманим і складатися з низки досяжних кроків. Дізнайтеся більше про підхід, який я називаю «Лінія виклику», у розділі 9.

Крок другий. Оптимізуйте потік руху.

Додавання до гарячої точки **кругового перехрестя** може відвернути потік руху та запобігти конфлікту. Круговим перехрестям можуть служити котяче дерево або інший предмет меблів, і їхня функція — розв'язати потенційний конфлікт.

Якщо ви виявили засідки або тупик, відновити рух допоможуть **карусельні двері**. Зазвичай це стосується також конструкцій для лазіння — як-от котяче дерево або якийсь стелаж, — що дозволяє коту безпечно рухатися вгору і виходити з проблемного місця.

Маршрути втечі дають змогу запобігти заганнянню котів у кут. Ви можете забезпечити шляхи втечі, запропонувавши відкритий лоток або переконавшись, що всі шафи або полиці мають кілька точок виходу.

Крок третій. Використовуйте та оптимізуйте весь потенціал простору ключових приміщень за допомогою наведених нижче ідей.

ВЕРТИКАЛЬНИЙ СВІТ

Усі ми знаємо, що коти — це природні альпіністи, тож, оцінюючи потенціал «котифікації» будь-якої кімнати, ми повинні враховувати її вертикальну складову. Якщо це можливо, коти будуть мешкати на всіх рівнях приміщення, де тільки можливо: від підлоги до стелі, особливо це стосується котів, що живуть на деревах. Пам'ятайте, їм подобається практично будь-яка ділянка вище рівня підлоги — від стільців, столів і книжкових шаф до найвищих поверхонь, що є в кімнаті. Поміркуйте, як можна оптимізувати меблі кімнати, зважаючи на вертикальний ландшафт.

Котифікація для «особливих потреб»

Що ми маємо на увазі, коли говоримо про «особливі потреби» у котів? Цих котів — літні коти, сліпі, глухі чи з неврологічними розладами або відсутністю кінцівок, або ті, що народилися з іншими серйозними вадами здоров'я, — об'єднує те, що їх подорож в їхньому світі здебільшого стає здоланням певних перешкод. Незалежно від їх інвалідності, моя мета щодо кожного з цих котів залишається однаковою: допомогти їм знайти або максимально збільшити їхнє моджо.

Якщо у вас є старий кіт або кіт зі спеціальними потребами, ви можете з легкістю пристосувати до них котифікацію свого простору:

- Відрізавши більшу частину переднього краю коробки, переконайтеся, що він може залізти у свій лоток.
- Нічне освітлення вздовж плінтусів може допомогти коту, який не бачить вночі.
- Пандуси під невеличким кутом, подушки, килимки, що не ковзають, нагріті ліжечка чи підстилки та зручні сідала допоможуть вашому коту отримати доступ до цих важливих моджифікованих ділянок і залишатися на зв'язку з його вертикальним світом та котячим телебаченням.

Залучення kota з особливими потребами до ПХВП та підтримка його зв'язку з «трьома Р» також допоможе йому залишатися життєрадісним. Пам'ятайте, відчуття безпорадності та жалюгідності не повинно мати нічого спільного з поточним життям kota. Ми повинні створити для нього всі умови. Завдяки впровадженню котифікації, ми можемо утримувати цих котів у безпеці й одночасно продовжувати досліджувати складні задачі цього світу.

КОТЯЧА СУПЕРМАГІСТАЛЬ

Як один із найпереконливіших аспектів котифікації, котяча супермагістраль посилює рух в певних напрямках і надає котам повний доступ до вертикального світу, оскільки дозволяє їм пересуватися приміщенням, не торкаючись лапами землі.

Добре розбудована котяча супермагістраль включає в себе:

Кілька провулків — це уявні лінії, що проходять по вертикальній осі «магістралі», що дозволяє використовувати простір кільком котам, не перетинаючись.

Похили площини (вверх-вниз) слугують як шляхами доступу до магістралі, так і шляхами відходу від неї. Важливою є наявність кількох пунктів входу-виходу, особливо у домівках з кількома котами.

Пункти призначення та зупинки для відпочинку роблять котячу супермагістраль більш привабливою та гарантують, що їм дійсно буде комфортно подорожувати. Пункти призначення — це місця, куди кіт, безсумнівно, буде приходити і проводити там деякий час — наприклад, котяче ліжечко у верхній частині книжкової шафи. Зупинки для відпочинку призначені для тимчасових зупинок по дорозі, де коти можуть зробити паузу і помилуватися ландшафтом, — такі як невеличкі сідала або навіть вороняче гніздо — це, в основному, оглядовий пост, де коти можуть бачити, що відбувається в їхньому домі.

Під час проектування вашої котячої супермагістралі слід уникати таких речей, як:

[Купить книгу на сайті kniga.biz.ua >>>](http://kniga.biz.ua)

Вузькі доріжки — коли дорожні смуги на вашій магістралі занадто вузькі й коти не можуть легко пройти один повз одного, це може призвести до загору... що часто супроводжується проблемами. Тож розсуньте смугу принаймні на 20 сантиметрів (щоб два коти могли легко пройти) або організуйте поблизу об'їзну дорогу або альтернативний шлях.

Ділянки, де ви не можете дістатися свого kota — не робіть свою супермагісталь настільки «супер», що ви не зможете дотягнутися до свого kota у разі надзвичайної ситуації або потреби відвідування ветеринара. Ви маєте дістатися до нього у будь-який час. Ця особливість дизайну також полегшить вам прибирання.

Гарячі точки, зони засідки та глухі кути — навіть без вузьких смуг конфлікти можуть спалахнути з великої кількості причин. Будьте уважні до будь-якого місця вздовж магістралі, де може бути сліпий кут або проблемний відрізок. Додаткові смуги руху або похилі площини часто можуть швидко усунути ці проблеми і знову забезпечити спокійний перебіг руху.

ГЛАЗУР НА ВАШОМУ ТІСТЕЧКУ

Гаразд, ось ми створили базовий табір. Ми вдосконалили вашу домівку за допомогою планування, створивши вільний прохід, рух з кімнати в кімнату та оптимізувавши весь доступний простір як на горизонтальній, так і на вертикальній площинах. І тоді ми розмістили наші поглиначі запаху та дороговкази стратегічно по всій цій моджофікованій місцевості. Тепер поговоримо про ще дві головні складові котифікації, які насправді докорінно можуть змінити ситуацію.

Котячий сонячний годинник

Котячий сонячний годинник — це схильність котів дотримуватися сонячного циклу в оселі. Ви обов'язково маєте дізнатися, через які вікна надходить найбільша кількість сонячного світла в кожному пору дня. А потім переконайтеся, що ви розміщуєте поглиначі запаху в таких місцях: біля ліжка, котячого дерева, сідал, гамаків або багаторівневих котячих будиночків.

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>